

ფრთხილ

გამომცემი ქ. მთავრ-დემ. ორშაბათის ბარდა

რედაქცია

კალენის პრინციპული, თ. ივ. კ. მუსხიშვილის ხელმძღვანელობით.

ხელის-მოწერა

„ფრთხილს“ „რედაქციის“ რედაქციის. გადამცემის კორექტორის: ВЪ Тифлисъ, въ редакціи „Фрѣхилъ“, Иверіи“

„ფრთხილს“ - „ივერიის“ შტაბი

წელიწადში, 6 თვეს, 3 თვეს

„ფრთხილს“ „რედაქციის“ ერთად. . . 13 მან. . . 7 მან. . . 4 მან.
„ფრთხილს“ „რედაქციის“ . . . 9 მან. . . 5 მან. . . 3 მან.
„ფრთხილს“ „რედაქციის“ . . . 6 მან. . . 4 მან. . . 2 მან.
„ფრთხილს“ „რედაქციის“ დიხს 5 კაპ. „რედაქციის“ 2 მან.

შპსი განსახლების

დიდი ახალი ახალი 1 კაპ. განსახლების კომიტეტი. განსახლების კომიტეტი. განსახლების კომიტეტი.

„ფრთხილს“ განსახლების კომიტეტი. განსახლების კომიტეტი. განსახლების კომიტეტი.

„ფრთხილს“ განსახლების კომიტეტი. განსახლების კომიტეტი. განსახლების კომიტეტი.

„ფრთხილს“ - „ივერიის“

ალბომი

პომევალ 1881 წლის განმავლობაში „ფრთხილს“ - „ივერიის“ რედაქციის თვის ქლიურ (მთელი წლის) ხელის-მოწერა უზაროდ დაურთებს მხატვრობის ალბომს, რომელსაც უსასყიდლოდ გვინახავს ჩვენი ასალგავნა ნიჭიერი მხატვარი ალექსანდრე ბერიძე.

მხატვრობა და ტექსტი ალბომის დაბეჭდილი იქნება იტალიაში თვითონ ბერიძის შედამხედველობით და ხელმძღვანელობით.

ალბომი იქნება შემდეგი სურათები:

1. თიანეთ-დედოფალი, 2. პრეკლე მფეფე, 3. შოთა რუსთაველი, 4. ალექსანდრე შავჭავჭავაძე, 5. მარი ბროსი, 6. ორი სურათი „მეფის-ტყაოსნი-დამ“, 7. მცხეთის მონასტერი, 8. ბელაის მონასტერი, 9. შულის-ციხის ნანგრევები, 10. პეიზაჟები, 11. ჩვენი ხალხის ტიპები და სხვ.

ტელეგრაფები

(ხალხთა შორის საუბრობის)

პეტერბურში, 11 დეკემბ. „გოლას-ში“ დაბეჭდილია ნიკოლაევისადამი-დებულები ტელეგრაფები: გუმბინ 10 დეკემბერს, ნავსადგურის სახეობაჟ ქარ-

„ფრთხილს“ ფელტონი, 13 დეკემბ.

დაწყებითი სწავლა

მართლ-მადიდებლობის ქრისტიანობის საწმინდოებისა.

გამოცემის მკობრე, გასწავლებული და შეესაბამებული სურათებით. ნათარგმნი და გამოცემული გ. დადებულებისაგან. თიფლისი, 1880 წ.

ამ წლის „ივერიის“ პირველს წიგნში მე გავაცანი მკითხველი საზოგადოებას. დიდებულების ამავე წიგნის პირველ გამოცემაში. ჩემს რეცენზიაში დაწვრილებით იყო გარჩეული ეს „სამღვთო სჯულის“ სახელმძღვანელო, რომელიც გამოდგა ბარბაროსელის, გაუგებარის ერთ ნათარგმნი და დიდი შეცდომებით სავსე. იმ განხილვამ, მგონია, ცხადად დაამტკიცა, რომ ბატ. დიდებულების ნათარგმნი არც უბრალო საკითხავ წიგნად ვარგოდა და არც სკოლებში სახმარად...

ხანაში გასვდა ორთქლის ქვაბი, რომლისგანაც სამი მუშა მოკვდა და ცხრა ცხელი წველისგან დადუღრულა.

მოსკოვი, 10 დეკ. სტუდენტების მომეტებული ნაწილი ძალაან გაჯგრებული ანაინ იმ სტატების გამო, რომელნიც ვაზ. „მოსკოვის უწყებებში“ აბეჭდებოდა სტუდენტების არკულობის შესახებ, ამ სტატების თანაბრად სტუდენტები ზასუსს ამზადებენ.

ლონდონი 11 დეკ. მინისტრების რჩევა 18 დეკემბრისთვის არის მოწვეული.

პეტროპოლი, 10 დეკ. პოლიციის ბეჭედი დაამტკიცა პენდამქვის თემის წინამძღვარი უმღანდო; 300 კაცი მოკვდა მტერს და ბევრი საქონელი წაართვა. თვითონ უმღანდო გაიქცა ინგლისელების მხრით 1 აფიცრება მოკვლული და 13 საღდათი; 10 დაჭრილია.

ათინა, 11 დეკ. მინისტრმა გუმბინდურუსმა საბერძნეთის ელჩებს გაუგზავნა ცირკულიარი, რომელშიც გამოცხადებულია, რომ საბერძნეთი თანახმა ან არის ვერაპის სახელმწიფოების შეუძლებლობისა.

არხმოლოგიური კრება

ტიფლისი, 12 დეკემბერს.

მომავალ წლის ენკენისთვის მიფლისში დანიშნულია არხეოლოგიური კრება, რომელზედაც დაესწრებიან რუსეთისა და სამხრეთ-გარეთის არხეოლოგები.

ახლა გამოვიდა ეს წიგნი მეორედ „გასწორებული“ და უფრო დიდის რეკლამით, ვინემ პირველად: „მოწონებული პეტერბურლის სამეცნიერო კომიტეტისაგან და მიღებული სასწავლებელ წიგნად ყველა დასაწყისს ქართულს სასწავლებლებში.“

ჩვენმა ყმაწვილებმა დაბადების დღე უნდა იწყებოდნენ, თუ მართლა რომელსამე მასწავლებელს ფიქრად მოუფიქრა ამ წიგნის ხმარება სახელმძღვანელოდ...

ამ მეორე გამოცემის დროს იგივე მეთოდის, რაც მითქვამს პირველზედ, — რადგან მათგანი არაფერია გასწორებული. მინდა მართა ვკითხო „პეტერბურლის სამეცნიერო კომიტეტს“ — რაზედ დააფუძნა მან თავის აზრი ამ ნათარგმნის შესახებ. რომ ამბობს: „Начальное наставление въ пров. христ. вѣрѣ“ „переводъ съ русскаго. — переводъ вѣрный, языкъ перевода удобопонятенъ и вообще

მიზანი კრებისა, როგორც „მომწონებულ კომიტეტის“ პროტოკოლებიდანა ხანს, ის არის, რომ მოაგროვონ და ერთმანეთს გააცნონ ყველა საგნები და ფაქტები, რომელნიც განსაკუთრებით ძველის მხრისა და საზოგადოთ ყველა ხალხების წარსულ ისტორიულ ცხოვრებასა და ენებს შეეხება. თვითონ არხეოლოგიის საგანიც ეს არის: გამოიკვირონ ძველი ხალხების შინაური და გარეგანი ცხოვრება, იმათი ენა, ხასიათი, ზნე, ჩვეულება და აქ ნაირის მასალების მოგროვებით დაეხმაროს ამ ხალხთა ისტორიის, წარსულ ცხოვრების გაცნობას.

თუ მივიღებთ მხედველობაში იმ ფილოსოფიურ აზრს, რომ „წმინდა, რომელი წარსულისაგან, არის მომზადებული მომავლისა“ — ამ მეცნიერებას, არხეოლოგიას, დიდი და უაღრესი მნიშვნელობა აქვს რომელიმე ხალხის არა თუ ისტორიის გასაცნობად, არამედ მომავალში წარმატებისათვის.

მართლაც, მეცნიერ ისტორიკები-საგან დამტკიცებულია, რომ კაცობრიობის ცხოვრება ხტომით არ მიმდგომს, რომ ყოველი წინ გადადგმული ნაბიჯი კაცობრიობისა და მოკიდებულია გავლილ ნაბიჯზე, დღევანდელი ცხოვრება, დღევანდელი ვითარება გუშინდელზედა და მყარებული და ხვალისდელი კიდევ დღევანდელზედ იქნება. მაგალითი არ მომხდარა, რომ ხალხი დღეს ველური ყოფილიყოს და ხვალ, უეცრად, განათლებულად გარდაქცეულიყოს; არ

პრევილენს...“ (Засѣданіе отъ 7-го января 1880 г.)

ჭეშმარიტად, სათაკილოა „სამეცნიერო კომიტეტისათვის“ ეს „отзыво“-ი, რომ მეტი არ სთქვას კაცმა!... იმ კომიტეტს ქართული ენის არა გაეგება-რა; — ვინც ქართული ცოტად მაინც იცის, არ იტყვის დიდებულების ენაზედ — მშენებელია, ადვილი გასაგებია... პირიქით ამისთანა დამახინჯებულის ერთ დაწერილს ძვირად შეხედება კაცი ჩვენს პატარა ლიტერატურაში; დიდებულების ენა წამხდარი ქართულია, რომელსაც არას დროს მწიგნობრობაში ადვილი არ ჰქონია და არც ექნება; დიდებულებს უბრალო, ელემენტარული ცნობაც არა აქვს ქართული ღრამბტიკის, ჩვენი ენის კონსტრუქციისა, სიტყვების შეწყობის იმას არა გაეგება-რა; ჩვენის ენის განსაკუთრებითი თვისება, ჩვენის ენის თავისებური კილო, ფორმები იმის ქართულს ბეწვის-ოდენადაც არ ეტყობა... „პე-

გაგონ. ლა, რომ დღეს ხალხი ღარიბი, რომელსამე წარმოებაში სუსტად განვითარებული ყოფილიყოს და ხვალ კი იგივე ხალხი უეცრად, თითქოს რომელიმე მანქანების ძალით, გამდიდრებულიყოს.

თუ ეს ასეა, თუ კაცობრიობის წინ-მსვლელობა, წარმატება უნახტომოდ, დინჯად მიდის, თუ მომავლისათვის წარსულის გაცნობა საჭიროა, მაშ არხეოლოგიას, რომელიც წარსულს იკვლევს ყოველის მხრით, მართა მეცნიერული მნიშვნელობა როდღი ჰქონია; არამედ პრაქტიკული, თვით დღევანდელ და ხვალისდელ დღისათვის გამოსადეგი ძალა და მნიშვნელობა.

ამიტომაც დიდის სიამოვნებით უნდა მივეგებოთ ჩვენ იმ მეცნიერ პრევილენსს, რომელიც მომავალ სექტემბერში გაიხსნება ჩვენს ქალაქში.

მაგრამ მართა შორიდან ცქერა და სიამოვნება არ გვმართებს ამ კრების შესახებ. ღანძარება, ხელის-მოწყობა გვმართებს. და, თუ მოვიხდომებთ, ამის მოხერხება ძნელი არ არის არც იმ უბრალო მომავლად პირთათვის, რომელთაც არხეოლოგიის არა გაეგებათ-რა.

ზამოხენილი რუსის არხეოლოგის გრაფი შვაროვი გაკვირებულია იმ არხეოლოგიურ მასალების სიმრავლით, რომელიც ჩვენს ქვეყანაში მოიპოვება. შოველ ფეხის გადადგმაზე იპოვება ძველისაში ისეთი რამ საგნები, რომელიც სინათლეს ჰფენენო, რომ

ტერბურლის სამეცნიერო კომიტეტი“ კი თამამად ამბობს: „языкъ перевода удобопонятенъ и вообще правиленъ!“ ბატონო კომიტეტო, განა „პრაილინი“ ქართულია ეს:

„მაგრამ ღმერთმა ხელი შეუშალა იმათ იმ შრომაში, იმან აურია იმათი ენა ესე, რომ ერთს მეორესი არა ესმოდა-რა?“ (გვ. 25.)

ზანა ეს ქართულის „არევა“ არ არის? იქნება ერთი მაშინებელთაგანი ბატ. დიდებულებიც იყო, რომ „არეული ქართული“ აქვს... ან ეს:

„იმან (მარიამმა) თითონ ააბიჯა კიბეზედ თუთხმეტი ნაბიჯი“ (66). ან ეს:

„ისინი (იოაკიმ და ანა) იყვნენ უმელონი და იმისათვის ძლიერ სწუხდნენ ამაზედ. ხშირად მხურვალეთ ევედრებოდნენ ისინი ღმერთსა აღთქმასა, რომ თუ ისინი ეღირსებოდნენ შეილს, მაშინ შეწყვიტდნენ ისინი იმას ღმერთსა“ (64). ან ეს:

„მაშინ აღიარეს ის (იესო) ღირ-

გორც აქაურ ხალხების, აგრეთვე ქაეკასიაში გამწვლელ ხალხთა წარსულ ცხოვრებას, იმათ ჩვეულებას, ხასიათსა და სხვ. ქაეკასია იყოფო ხილი, რომელზედ ვადადიოდნენ ძველად სხვა-და-სხვა ხალხები აზიილამ მეროპაშიო და ამ გადასვლის დროს იმათ აქ ბევრი კვალი დასტოვესო.

ამ გვარად, ჩვენი მხარე მდიდარია ძველ არხეოლოგიურ ნაშთებით: ნანგრევებით, სიგელებით, სხვა-და-სხვა ნივთებით, წიგნებით და სხვ. მჯახი არ მოიპოვება ჩვენში თითქმის, რომ ერთი ამისთანა რამ ძველი საგანი არ მოიპოვებოდეს; ბევრგან გზის გაყვანის, ან უბრალო საძირკვლის ამოყვანის, მიწის თხრის დროს, აღმოჩენილა თუ ძველი ლიტურგები, დოქები, კოკები, სამაჯგები, საყურები და თუ სხვა ამ გვარი საგნები.

შველა ამას დიდი მნიშვნელობა აქვს არხეოლოგიისათვის, ჩვენი ქვეყნის აღრინდელ ცხოვრების გასაცნობად.

და ჩვენ ვურჩევთ ყველას, ვისაც ამ გვარი ნივთები ხელთ აქვს, ნუ დაიზარებს, გამოგზავნოს ოფილისის არხეოლოგიურ საზოგადოებაში ანუ მუზეუმში; გამოგზავნოს ვისაც ემეტება, სამუდამოთ, და ვისაც არა, დროებით მაინც, სანამ არხეოლოგიური ძრება გათავდებოდეს. ბევრ ამ გვარ ნივთებს ჰყიდულობს კიდევ არხეოლოგიური საზოგადოება. ამ ძველ ნივთის გამოგზავნა თანვე უნდა მოიწეროს—თუ სად, როგორ არის ის ნაპოვნი და ან ვის ეკუთვნის.

ამ გვარის დახმარებით ჩვენი საზოგადოება დიდ სარგებლობას და შემწეობას აღმოუჩენს მომავალ არხეოლოგიურ კრებას და ამასთანავე თავის ქვეყანასაც. ამისაც თავის სამშობლო ქვეყანა უყვარს, ვისაც თავის ერის წარმატება ჰსურს, ყველა უნდა დაგვეხმაროს ჩვენ ამ საქმეშიო,—სთქვა ქაეკასიის არხეოლოგიურ სა-

ზოგადოების უკანასკნელს სხდომაზედ გრაფ შუაროვმა, და ჩვენ ვეთანხმებით იმას ამ სიტყვაზე...

ახალი ამბები

დღეს, პარასკევს, დილით დიდის ამბით დაასაფლავეს გუშინ-წინ გარდაცვლილი ჩვენს ქალაქში ღენ-ლეიტენანტი მკლობჯიო, რომელსაც ჩვენში ყველანი კარგათ იცნობენ განსაკუთრებით უკანასკნელ რუს-მსმალოს ომის შემდეგ, როდესაც ის რიონის ატრიადის სარდლად იყო. მიცვალებულს ვაჰყვა დ. მ. ქაეკასიის ნამესტნიკი, ბევრი ღენერლები, დიდკაცობა ქართველთაგანნიც, რადგან მიცვალებული მრბელიანთ სიძე იყო, ჯარი და სხვ. მიცვალებული შვაშვეთის ეკლესიაში დაამარხეს.

* *

ძარალიდამ გვწერენ, რომ ერთი კარგი ხელთ-ნაწერი „მეფების ტყაოსანი მოიპოვება ბატ. ღვით ბეგთა-ბეგოვის სახლშიო. იმედია, ბატ. ბეგთაბეგოვი არ დაუტყვრს დროებით მაინც ათხოვებს ამ წიგნს „მეფების ტყაოსნის“ რედაქციას.

* *

ჩვენ შევიტყუეთ, რომ ბატ. ბურგენიძე, რომელსაც მიეცა ქართული ჟურნალის „იმედის“ გამოცემის უფლება, აპირებს ისარგებლოს ამ უფლებით და მომავლის წლიდამ შეუდგება ჟურნალის გამოცემასო.

* *

ბუშინდელ ჩვენს გაზეთში იყო დაბეჭდილი განცხადება რუსულ გაზეთის „ქაეკასიის პურიერის“ (შიკრიკის) გამოცემაზედ. ეს ახალი გაზეთი რომელი იქნება: ამ გაზეთის რედაქტორი ბ. ხითაროვი სცემს ამ ჟამად რუსულ „ოფილისის ბანცხადებათა შურცელს“ და „შურცელი“ მომავალ წელს „შიკრიკად“ გადაკეთდება და ამასთან-

შიამი“. „იმ ადგილს, სადაც დასამარხავი ადგილი დაშორებულია ეკლესიაზედ, ჰქვიან სასაფლაო“ (209). არის აზრი აქ?! ბატ. დიდებულებს რუსულიც არ სცოდნია!...

ბატ. დიდებულები აცხადებს: „Высокопреосвященнейший ексархъ Грузиі изволилъ дать слѣдующій отзывъ: „съ своей стороны нахожу полезнымъ допустить ее учебникомъ въ сельскихъ и начальныхъ грузинскихъ училищахъ“. ნეტავი თუ იცნობს მათი ყოვლად-უსამღვდელოეობა ამ ნათარგმნს?!... ჰგავს, რომ არა, მიტომ რომ ამ გვარს „ოტზივსაც“ არ მისცემდა მაშინ. ბანა ვარგა ის წიგნი სახელმძღვანელოდ, რომელიც მთლად სავსეა გაუგებარი ადგილებით და შეცდომებით?!... მაგალითების მოყვანა საჭირო არ არის, რადგან ეს გამეორება იქნება იმისი, რაც მითქვამს („ივერია“, № 1, 1880 წ.).

ამას შემდეგ რაღა უნდა ვსთქვათ ამ „მოწონებაზედ“ და „ოტზივ“-

ნავე რედაქტორი უფრო ვრცელ პროგრამით გვპირდება თავის მომავალ გაზეთის გამოცემას.

თელავის სასულიერო სასწავლებლის ოლქის სამღვდელმთო კრება

ქ. თელავში 1880 წ. გიორგობისთვის.

(გაგრძელება)

მეორე დღეს მ. ძალატოზმა სთქვა, რომ მისი აზრით 3,800 მან. ეღირება 4 ოთახის აშენება. შრილობამ გარდასწყვიტა, რომ 2,000 მან. საქმარა ზემოხსენებულის სახლის აღსაშენებლად. შეუდგნენ ამ საგნის შესახებ წყაროების აღმოჩენას. თელავის მაზრის სამღვდელმთი და სიღნაღისა მ. ნ. მ—ნი ამბობდნენ, რომ ოთახი ოთახის ასაშენებლად ჩვენს ჯიბილამ მიესცეთ ფული მომავლის იანერის ჯამაგირილამო. სიღნაღის სამღვდელმთი-კი უარზედ დადგნენ: „სად გვაქვს შეძლებაო, ამბობდნენ ესენი, რომ სახლი ავაშენეთო; ჰუარი არა გვაქვს, რომ ვსჭამოთო! თუ მთავრობა მოგვეცემს ფულს,—ხომ კარგო და ჩვენ, ძიზიყვლებს-კი გროშის შეწირვაც არ შეგვიძლიანო!“ ძიზიყვლთ წინააღმდეგ, რომ ჩვენვე თუ არ ვეცადეთ ჩვენთვის, მთავრობის ხელში შეყურება არაფარს არ გვარგებსო, რომ ძიზიყვლი სამღვდელობა ტყუილად იღარბებს თავსაო,—ამის შესახებ კარგად ილაპარაკეს: ზედამხედველმა ბ. ნ. მთვარელოვმა, მ. ივ. შიუკოვმა და ი. ლაშხაუროვმა.

ბოლოს ხმის უმეტესობით გარდასწყვიტეს: იანერის ჯამაგირილამ თვითუფლს კრებულს გამოერიცხოს 14 მან.

მესამე კითხვა, წარდგენილი ყრილობის განსახილველად,—იყო ახალის სახლის აღშენება სასწავლებლისთვის 30 ოთახიანი 120 პანსიონერისათვის. ამ კითხვის შესახებ ზედამხედველმა ჰსთქვა სიტყვა, რომ-

ებზედ!! საკვირველია, დმერთმანი. იწონებენ, მაგრამ იმას კი აღარ კითხულობენ—მოსაწონია, თუ არა!!

ღანედეთ ბ. დიდებულების მოხერხებასაც!.. იქ „პეტერბურგის სამეცნიერო პომიტეტისაგან“ იმოგნა რალაც მანქანებით „одобрение“; აქ შეუძგრა ფეხ-ქვეშ „стоящимъ въ крайъ во главѣ просвѣщенія“,—შესწირა მათ თავის „შრომა“, რომელიც არავისთვის გამოსადგვი არ არის და ხელთ-იგლო მათი „ალექმა, რომ გაავრცელებენ მის ნათარგმნს საერო და სასულიერო სასწავლებლებში“... აღუსრულეს კიდევ ეს „ალექმა“—ასე მალე მეორე გამოცემა შეიქმნა საჭირო... როგორ მოხდა, რომ ამისთანა დამახინჯებული „ნათარგმნი წიგნი“ ასე მალე გაისყიდა?! ძველი გამოსაცნობია!.. ამას კი ვიტყვი, რომ სხვის ჯიბეში ხელის-პოტინი ვერაფერი პატიოსნების ნიშანია!..

ბოლოს რამოდენიმე სიტყვა უნდა ვუთხრა თვითონ ბ. ბ. დიდებულებს,

მლითაც აუხსნა ყრილობისათვის დიდი სარგებლობა ყმარწვილებისათვის. თვით სამღვდელმთობამ ისურვა პანსიონის გახსნაო, ჰსთქვა ბ. ნ. მ—მა; ამისათვის ჩვენ გავხსენით პანსიონი 30 ყმარწვილისათვის 1877 წელშიო; მაგრამ საუბედუროდ 1877 წ. ივლისს კრებამ ისევ დაშალა პანსიონი... მართის წლის პანსიონმა თითქმის ფეხზედ წამოაყენა სასწავლებელი და ამით დაერწმუნდით პანსიონის სარგებლობაზედაო... რადგანაც რევიზორი ბ. ბრიგორეცკი დარწუნდა ცხლანდელის სასწავლებლის შენობის უყარგისობაზე, თვით სამღვდელმთობამ ისურვა ახლის შენობის გაყეთებაო, სამღვდელმთობამც დააეღა თვისგან აღმოჩენულს კომისიას, რომ გამოეთხოვათ ძანტორილამ არხიტექტორი ჩიჟოვი და აგრეთვე შეეტყოთ, რამდენი ფული აქვსთ ჩვენის სასწ. ოლქის ეკლესიებსა და ამ ფულიდამ რამდენი შეიძლება გადიდეს სახლის ასაშენებლად. ბევრის მიწერ-მოწერის შემდეგ, როგორც იყო მოვიდა არხიტექტორი ჩიჟოვი წარსულს ზაფხულში და შეადგინა ვეგმა მომავლის შენობისა, მაგრამ სმეტა, თუ რამდენი დაჯდება სახლის აშენება—ჯერ არ წარმოუდგენია ჩვენთვისაო. მხლა თქვენი საქმე ის არის, რომ წყაროების გამოძებნას შეუდგეთო. ამისთანა შემთხვევას ნუ დაჰკარგავთო, როდესაც თვით სინოდის ობერ-პროკურორისაგან აქვს მოწერილობა ექსარხოსსაო, რომ ამ უკანასკნელმა ყოველგვარი შემწეობა აღმოუჩინოს თელავის სასწავლებლის ოლქის სამღვდელმთობას ახლის სახლის აღშენებაში...

ძიზიყვლთ გარდა მ. ნ. მატ—ნისა, გარდაწყვეთ სთქვეს უარი, რომ ჩვენ ჩვენის ჯიბილამ არაფრის შეწირვა არ შეგვიძლიანო, ასე ვართ დარბებულნი „მინილამო“... თავამჯდომარემ მ. მ. ხელაევმა სთქვა, ჩემის

სად სიკვდილისა, ამისათვის რომ იმან გამოუცხადა იმათ, რომ ის არის ძეღვთისა“. (171). ბატონო პომიტეტო,—განა „ვერნი პერეოვოლია“ ეს: „Въ послѣдній день (24 дек.) по уставу церковному, мы ѣдимъ только варенную крупу безъ масла, т. е. сочило, или кутью; отчего конунъ рожества называется сочевникомъ“.

—„უკანასკნელის მარხვის დღეს, ესე იგი 24 დეკემბერსა, ჩვენა ვსჭამთ საჭმელს უზეთოთ. ამისათვის იმ დღეს ვუძახით შობის მწუხრსა ანუ წინეთ დღესასწაულსა“ (74). არის აქ თუნდ აზრის ნატამალი?!... ან ეს:

„Тогда ученики просили Христа. отпустить ее (хананеяну), потому что она кричитъ за нами“—„მოწაფეებმა სთხოვეს ძრისტესა, რომ მოერჩინა სწული და გაეშვა სახლში, რადგან დედა იმისი ძლიერ ჰყვიროდა“ (104). ან ეს:

„Мѣста, отдѣленные для погребенія умершихъ, называются владби-

თუნდაც, როგორც გამოჩნდა, მასთან ლაპარაკი კედელზედ ცერცვის შეყრა ყოფილა... ბ. მთარგმნელი, იცით თქვენ „წირვა“ რა არის? თქვენი ნათარგმნილგან სჩანს, რომ ამ სიტყვის მნიშვნელობა სრულიად არ გესმისთ. თქვენ ამბობთ: „იმ ღვთის-მსახურებას, რომელშიდაც შესრულდება ზიარების საიდუმლო, ეწოდება ლიტურგია, ანუ წირვა, რადგან ის შესრულდება წინეთ სადილისა და შუადღეზედ აღრე“ (212). მტყობა—„ლიტურგია და წირვა“ თქვენთვის იეროგლითიული ნიშნებია, რომ ბრძანებთ: „რადგან სადილის წინ შესრულდება ის ღვთის-მსახურება, მიტომ ჰქვიანო წირვა“. ღაუკვირდით კარგად ამ განმარტებას და თუ ვინცობაა თვითონ ვერა გააწყოთ-რა, მიაშურეთ „სლოვარს“, ის მოგეხმარებათ!.. თქვენ ამბობთ: „გვარს აკუ“ (173), სიტყვილია მარტო, სხვა რომ არა იყოს-რა!..

ამას გარდა—თქვენი ნათარგმნი

ფიქრით სჯობია, რომ ჩვენც შეძლებისა მებრ შევსწიროთო, რამდენიმეს სინოდის ძანტორა მოგვეცეს სანთლის ქარხანიდამო, ზოგი ვისესხოთო და ეკლესიების 30,000 მანეთიდაც 10,000 მანეთი გადავსდეთო. ამავე აზრისანი იყვნენ თელავის მაზრის მღვდელნი და სიღნაღისა მ. ნ. მ—ნი. სიღნაღის მაზრის მღვდელმა მ. ი. პობიევმა სთქვა, რომ ჩვენ ვერასფერს ვეკისრებთ ჩვენის ჯიბიდანამო. ისეთი ღარიბი მღვდლები არიან ჩვენში, რომელთაც პურიც არა აქვსთ საქმელათაო. რამდენი მღვდელი ვიცო, რომელსაც შეუძლებლობისაგამო შეიღებენ ვერსად მიუცია სასწავლებლადო. ძარგა ხანი ილაპარაკა ამ სულიერმა მამამ. ამასვე წაბაძა ამისმაც მებზობელმა მ. ი. ბალარჯოვმა: „მე ოთხი ქალი მყავს რომლებიც ვერ შემინახავსო და სკოლისათვის სადა მაქვს ფულიო! პურსაც არ გვაძლევენ მოწაფენიო და თუ მოგვცა ვინმემ,—ისიც სულ ნაბოლოვარა, ცარიელი ნაგავი უნდა გამოგვყარონო: თუნდ წაიღეთ თუნდ თავი ქვას ახალეთო, ასე გვეუბნებიან გლეხებო!“...

ღედა ვაცხოვენ და მამა იმითი! რად იტერთ იმ გვარად საქმეს, რომ თქვენზე მოწაფენი გლანდღვენ!? მოიქეცით როგორც ნამდვილი მღვდელი, როგორც მოძღვარი და სულიერი მამა და არ გაგლანდღვენ!

სასწ. სამმართველოს წევრმა მ. ივ. შიუკოვმა პასუხად უთხრა ზემოდ აღნიშნულთ მღვდელთ.

„მამანო! რა არის მიზეზი ჩვენის სიღარიბისა, თუ არ უსწავლელობა?! ჩვენც იმას ვსტირით და ვჩივთ, რომ განათლების განმაცხოვრებელ სხივებს მოკლებულნი ვართ და ნუ თუ ჩვენი შეიღებენ სიბნელებში უნდა ვამყოფოთ? შევლა ცხადად ვხედავთ, რომ რაც უფრო განათლებულია კაცი, იმდენათ უფრო კარგად ცხოვრობს... ღარიბები ვართო,

რატომ არ შეასწორეთ?! რად მოგივიდათ ამისთანა სისუსტე?... რატომ არ გარდაიკითხეთ დაკვირვებით რეცენზია, რომელიც ნამდვილს გზავდ დაგაყენებდათ?! ან და იქნება უსაფუძვლოდ მოგეჩვენათ და მიტომ არ ათხოვეთ ყური! შეიძლება თავმოყვარებამ დაგაბრმავათ! რაც უნდა იყოს, თქვენი მოვალეობა დაგვიწყნათ. თქვე დალოცვილო, ქართველ ყმაწვილმა რა იცის ძიევი, ნოვგოროდი, როსტოვი, მუროვი, კნინა მღვდა და ღიდი ძნიაზი მლადიმირი! ამას ის არ სჯობდა, რომ გეთქვა—ჩვენში როგორ გავრცელდა ქრისტეს სარწმუნოება?! რომ ვითხრეს—თანადღები თანა—ნადებს არ ნიშნავსო, ღვთის კიდობანი არ აუშენებიაო, საულის ღვთისთის გამარჯვება ბოლიათხედ არ შემურებიაო, წყალში სიარული სასწაული არ არისო და სხვ. და სხვ., რატომ არ დაიჯერეთ; რატომ არ ჩახედეთ კარგად დედანში და არ გაისწორეთ შეცდომა?! სწორედ მარ-

იძახის, შეიღებენ ვერსად წაუყვანიაო. მიზეზი ამისა საკმაო სახლის უქონლობაა, რომელშიაც ყველას შეეძლება შეიღოს მოყვანა. „ისეთი გოდორი დავწნათ, რომელიც ჩვენს შეიღოს—შეიღებსაც გამოადგეს...“ ღარიბი ვართო. მე დარწმუნებული ვარ, რომ მ. ი. ლაშაუროვისთანა მცირე სამრევლო არავისა ჰყავს და არც ეყოლება სიღნაღის მაზრაში და რა მიზეზია, რომ მ. ლაშაუროვი ავრე მხურვალედ, თავგამოდებით იღვწის სასწ. სახლის აშენებისათვის და თქვენ—კი უარს აცხადებთ! თუ ესა კისრულობს თავის ჯიბიდან შეწირვასა, თქვენ რად ჰსდგებით უკანა?! თავს—მჯდომარის სიტყვას, წყაროების გამოძების შესახებ, მე უნდა დაუმატო რამდენიმე სიტყვა, ჰსთქვა მ. შ—ვმა ჩვენ შევიძლიან ვისესხოთ კანტორიდან ან სინოლიდან 2,000 თუმანი უსარგებლოდ ხუთმეტის წლის ვადით წელიწადში სულ თითო თუმანი არც—კი შეხედება თვითო კრებულს და განა მოიპოვება ჩვენის ოლქის სამღვდლოებაში ისეთი ღარიბი მღვდელი, რომელსაც წელიწადში ერთის თუმანის მიცემა გაუჭირდეს? მე არა მგონია „და თუ იტყვის ვინმე—არ შემიძლიანო—ეს სიღარიბე კი არა—ჯიუტობა იქნება!“

მ. ღი ძალატოზოვმა ჰსთქვა:—მამანო! ამ ხუთის წლის წინად ხაზინიდან შემწეობა (100-120 მ.) არა გექონდა, მაგრამ ვცხოვრებდით რა იქნება რომ ერთის წლის ჯამაგირი შეესწროთ იმ სასწავლებელს, რომელშიაც ჩვენივე შეიღებენ იზრდებიან? მითომ სულ არა გექონია ათი-თორმეტი თუმანი!

ამავე აზრისანი იყვნენ თელავის მაზრის მღვდელნი და მ. ნ. მ—ნი, გარდა მ. ბ. მრევლოვისა, რომელიც ამბობდა, რომ 2,000 მანეთის გარდა და დიდად გაუჭირდება სამღვდლოებასაო, განა ხუმრობა არის მავ

თალს ამბობენ—თავმოყვარება ზოგს ამდაბლებს და ზოგს აკეთილშობილებსო!..

შკანასკნელად ორიოდ სიტყვა თქვენს ზნეობითს სწავლაზედ. თქვენ უქადაგებთ ყმაწვილს: „ტყუილათ არავინ დააბეზლო. სხვის საქმეები და სიტყვები ტყუილათ და ცუდათ არ გადააბრუნო“ (გ. 42). ნეტავი თუ იცით, რომ ამით აჩვევთ ყმაწვილს „დაბეზლებას“, „ენის მიტან—მოტანას“, „გამცემლობას“ და ყოველისფერს, რაც აქედან ცუდი გამოდის?!

„თუმცა ძრისტესა ჰქონდა უფლება, რომ არ მიეცა ხარკი, მაგრამ მაინც მისცა და მით აჩვენა ხალხს მაგალითიო“ (136). რისი მაგალითი აჩვენა?.. საიდან იცით, რომ ი. ძრისტემ ამით უთხრა ხალხს: მაშინაც აძლიეთ ხარკი, როდესაც არ გმართებთო?! თქვენ რომ მოგთხოვონ, მაგალითად, ათასი მანეთი, ხომ ხმადაც არ ამოიღებთ, ისე მისცემთ?! შმორის სუნი უდის ამ ქა-

ვალის გარდახდაო?! მღვდლებისგან შეწირვის სასარგებლოდ ხშირად და თავგამოდებით ლაპარაკობდა მ. ი. ლაშაუროვი, რომელიც უუხეცრეს სამრევლოშია სულ 60 კომლი ჰყავს და ყველაზედ უწინარეს ესა სწირავს სასწავლებლის საარგებლოდ ფულს თავის ღარიბ ჯიბიდან... მ. ი. პობიევმა სთქვა: „რას ბრძანებთ, ერთი ჩვენისთანა საწყალს მღვდლებს ვინ გვანდობს ფულსა ათას თუმანობით?“. მ. ი. ლაშაუროვი უპასუხა ამაზედ, რომ ნეტავი თქვენსავით ღარიბნი ვიყვნეთ ყველანიო და რაიცა შეეხება ფულის სესხებასა—ამის უფლებას ჩვენ თვით კანონი გვაძლევს და მაგალითებიც თვალ—წინ გვიდგას: თფილისის სამღვდლოებამ 20,00 თუმანი ისესხა ძანტორიდან უსარგებლოდო...

ბატ. ნ. მთვარელოვმა სთქვა სიტყვა, რომელშიაც ცოცხლად დაუხატა ყრილობას აქაურის სასწავლებლის მოსწავლეთ უბედური და უნუგემო მდგომარეობა „ყმაწვილები მუდამ შიმშილსა და სიცივეს ითმენენო, მეტადრე ზამთარში; სახლის პატრონები იმსახურებენ თქვენს შეიღებსაო; აუცილებლად საჭიროაო, რომ ახალი სახლი აშენდესო, იმისთანა სახლი, რომელშიაც ყველა სასულიერო წოდების პირს შეეძლოს შეიღოს შეყვანაო. სასწავლებლის პანსიონში გაცილებით უფრო იაფადაც დაუჯდებათ მღვდლებს შეიღების შენახვა და კარგადაც იქნებიან შენახულნიო. ნუ თუ თქვენ თქვენის შეიღებისათვის დაზოგავთ რასმეო? „იცოდეთ, დაბოლოვა ბატ. მთვარელოვმა, თუ თქვენის შეიღების განათლებისათვის დაზოგავთ თქვენს შემწეობას, თქვენის ხელიდან სხვა გვარს სიკეთეს უფრო ვერ მიიღებს ჩვენი საზოგადოებაო...“

(გაგრძელება)

დაგებას და სურდო უნდა სჭირდეს კაცს, ეს სუნი რომ ვერ იგონოს!.. ან ეს მოძღვრება:

„ძრისტემ შეახო ხელი მალქოსს ყურსა და განკურნა იგი. ამით უფალმა აღუკრძალა წინააღმდეგობა სჯულისფერს მთავრობისაო“ (169). ბავებდავ, მოგახსენოთ, რომ ეს განმარტება არ არის ნამდვილი. ი. ძრისტემ მითომ დაჰგმო პეტრე, რომ მალქოდანაშაული არ ყოფილა; მოსამსახურეები ბრძანებას ასრულებდნ მართო, თუ „მოძღვარს“ იტყრდნ? მაშ რას ემართებოდა ფიცხი პეტრე საწყალს მალქოსს, რომ მივარდა და ჩამოაკვეთა ყური!.. ან რა პეტრეს მოხმარება სჭირდებოდა ი. ძრისტეს, თუ კი უნდოდა განთავისუფლებულიყო!.. ძრისტე მახვილთ არავის ებრძოდა, რადგან სწავლა, მოძღვრება მახვილით, დანის მარჯვედ მოქნევით არ დამტკიცდება. აი რატომ დაჰგმო ი. ძრისტემ პეტრე!..

ზემო—იმერეთი. 26 ნოემბ. „შხელმდღანელოთ ვერაფერი საზოგადო საქმე ნაყოფს ვერ მოიტანსო“, ამბობს ჰედაგოგი ძორჭი ერთს თავის პედაგოგიურ სინელმდღანელოში. მს ქემმარიტება უცხო და ახალი არავისთვის არ არის.

თუ უხელმძღვანელოთ, უთანამგონობოთ საზოგადო საქმე არ ვაკეთდება, ჩვენ ზემო—იმერლებს, როგორცა სჩანს ძალიან გვიან გველირსება რაიმე საზოგადო საქმისაგან ნაყოფი ენახოთ..

— მს ხომ ჩვენში ყოველგან ასეაო, შეიძლება მომიგოს მკითხველმა. მართალია, ესენი ჯერეთ ჩვენში ყველგან არის, მაგრამ ისე, როგორც ზემო—იმერეთში, ღმერთმა ყველას აშოროს.

ღაეწყოთ სოფლის სკოლებიდან. ძველას ახლავს წასრული წლების პოლემიკა შორაპნელ სოფლის სკოლებზე; სკოლების უფარვისობის მიზეზათ ხან ერთი გარემოება მოჰყავდათ, ხან მეორე. მაშინდელმა პოლემიკამ ყველა დაარწმუნა, რომ შორაპნის მაზრაში უფრო ცუდათ მიდის სოფლის სკოლების საქმეო, ვინემ სხვა მაზრებში. მანა აქაც იმისთანა მასწავლებლები არ იყვნენ, როგორიც რაჭის, მუთაისის, სენაკის და სხვა მაზრებში? მანა ადმინისტრაცია აქაც არ უჩენს შემწეობას თავისი ფორმალური მიწერ—მოწერით? მსენი როგორც სხვაგან, ისე აქაც არის; მაგრამ რა ქმნას ან ერთმა და ან მეორემ, როდესაც ისეთი ხალხი ახვევია გარშაპო, რომ თუ ძალიან მოთბინება არა გაქვს მგონი ჰკუილამ გამოგიყვანონ. მე აქ დაბალ ხალხზე არ ვამბობ; ესენი ხომ, როგორც საზოგადოთ, თავგაწირული და კისერ—წახრილი სწევენ ყოველ უღელს როგორიც უნდა დადგათ.— ისინი, რომელნიც ცდილობენ თავი

მართლის თქმაც წინააღმდეგობა ხშირად და თუ ეს საგმობია, მაშ წინასწარმეტყველები და წმიდა მამები ყველანი ღვთის—მგმობელნი ყოფილან და სჯულის გარდამავალნი! ან და ნეტავი ქრისტიანებად მიგანჩიათ, თუ მაჰმადიანებად საფრანგეთის, ჰერმანიის და ინგლისის მოწინავე კაცები, რომლებიც ხშირად წინააღმდეგობას უწევენ თავიანთს მართებლობას?!

მართის სიტყვით, ამისთანა განმარტებით ქემმარიტი მოძღვრება ძრისტესი მახინჯდება და ყმაწვილი ირყენება... ღა ვის უნდა უხედბოდეს ნეტავი?!

გვ. მჭ—ქ.

1 დეკემბერს, მოსკოვი.

მოგაბეზრონ, გული ავიტყუონ, არი-
ან გავლენიანი მალალი წოდების პირ-
ნი, რომელთაც თავის ჯიბისა და
მუცლის მეტისათვის ზრუნვა ათი
მცნების წინააღმდეგათ მიაჩნიათ. ეს
განვლენიანი პირები ისეთი თვალით
შამოგხედვენ, ვითომც იმათ რასმეს
აკლებდენ და უნებლიეთ შენც თვა-
ლი უნდა აარიდო.

„— სოფლის სკოლა! მკ, სწო-
რეთ პროფესორები გახდებიან, თუ
იქ გლეხის შვილებმა ანი და ბანი
იძახეს. შენ ძმაო, (მასწავლებელს)
ე ჯამაგირი, რაც მოუტია ღმერთს
სკამე, მოასწარი, ცოტა ხანს, თორემ
გლეხებს შენ ვერ გაანათლებ; მათი
წიგნი თახია. ან და, მაგათთანა ყო-
ფნას ის გერჩიოს, სულში ან უეზდის
კანცელარიაში რამე ადგილი იშოვო,
მომეცა ღვთის წყალობა; თორემ
მაგათთან ჩინს ვერ მიიღებ და ავე-
ლატებს და დარჩები ბოლოს პირ
ამომბალული! შეუბნებიან ხშირათ
ამისთანა პირები.

მოდო და გაუძლოს გულმასწავლ
მასწავლებელს ამისთანა ხალხში! თუ
შენც საკადრისი პასუხი მიეცი, მაშინ
უყურე იმათ — რას ირ იტყვიან შენ-
ზე.

შანა ღმერთი უწყენსთ, ამისთანა
სიტყვების მაგიერ გაამხნეონ მათ მას-
წავლებელი და მოსწავლენიც თავისი
ტკილი სიტყვებით? მამივით ეზარე-
ბათ ამისთანა პირებს სოფლის სკო-
ლებში შეხედვა? მე მინახავს გაცო-
ცხლებული, გამხიარულებული სახე
სოფლის მოსწავლევებისა, რომლებს-
თვისაც ერთს ამ გვარ მალალ პირს
გალიმებული სახე ეჩვენებინა მათ
სასწავლებელში და ორიოდე გამამ-
ხნევებელი სიტყვაც ეთქვა. შერ წარ-
მოიდგენთ, როგორი ალტაცებული
იყვნენ ისინი. —

რამდენათ. ც თვალ-ყური მიდევნე-
ბია, სხვა მაზრებში სიტყვით თუ საქ-
მით შეძლებულს და გავლენიან პი-
რებს მიუტიათ და აძლევენ სოფლის
სკოლებს შემწეობას; აქ კი შემწეო-
ბის მაგიერ ხელს გიშლიან. ერთმა
მასწავლებელმა სთხოვა სოფელში
გავლენიან პირს სკოლის მზრუნვე-
ლათ დამდგარიყო, თუ ხალხიც თა-
ნახმა იქნებოდა. ამ პირმა მაშინვე
ის ჰკითხა: — გამორჩენა რამე მექნე-
ბაო? და როდესაც პასუხათ მიიღო —
„არაფერი“, მიაუღია: „ჩემ ჯიბეს
თუ არაფერს შემატებს, მისთანა თა-
ნამდებობა მე ფეხებზე მკიდიაო“.

ერთი მაგალითიც: ერთმა თავადმა
ერთ საზოგადოებას სკოლის დასად-
გამი მიწა მიყიდა. შასი მიიღო და
ნასყიდობის შესრულება შემდეგისა-
თვის გადადევს. საზოგადოებამ სახლი
დადგა. მთავარი უცხადებს: რადგანაც
ის ფასი ცოტა იყო, იმოდენი კიდევ
მისცენ გლეხებმა, წინააღმდეგ შემთ-
ხვევაში სახლი გადაცალღონ და გარ-
დახდილი ფული სამართლით იძიონ.
საზოგადოება, რადგანაც მეტი ღონე
ალარ ჰქონდა, აძლევს მეორეთაც
ფასს!..

თუ სხვაგან იხსნიებიან შემნახველ-
გამსესხებელი ამხანაგობანი, განა აქაც
არ შეიძლება ერთგან მაინც სად-
მე დაგვეარსებინა? შანა აქ არ გძო-
ბენ ამის საჭიროებას? შანა აქ არ
შეიძლება ჩაგვანოს კაცმა გლეხებს
მისი სარგებლობა?

მე განვიზრახე ერთ საზოგადოება-
ში ამისთანა ამხანაგობის დაარსება;
თუმცა ხალხი პირველათ გულ-გრი-
ლათ უყურებდა ყველა ჩემ ჩიგვას
ამის თაობაზე, მაგრამ შემდეგ თან-
და-თან უფრო იწყეს ყურის-გდება
და ბოლოს, როდესაც მოვიყვანე
მაგალითები ქართლის და ქანეთის
ზოგიერთი ამ ნაირი ამხანაგობებისა
და დებობისა: თუ წასრულ წელში
შემშლილობის დროს რა შემწეობა
აღმოუჩინა ხალხს ამისთანა ამხანა-
გობამ; რამდენით დარჩნენ მოგებულ-
ნი მისი დამაარსებელი და წაუკითხეთ
კიდევაც ესენი გაზეთები დამაც, ხალ-
ხში ბევრი თითქმის ალტაცებაშიაც
მოვიდა, როდესაც დარწმუნდა ამის-
თანა სასარგებლო საქმესდ და იმო-
დენი მსურველი ხელის-მომწერი აღ-
მოჩნდა, რომ საქმე მე გათავებული
მეგონა. მაგრამ ჩემი ოცნება მალე
სხვა ნაირათ შეიცვალა: თანამგზობ-
ნი და ხელმძღვანელები, შემწენი სუ-
ლაც ვეღარ ვიპოვე, თუმცა მე კი
ბევრი მეგონა იყო.

მეგვ ვინმე მკითხოს: თუ მაგის-
თანა შემწეები და ხელმძღვანელები
არა გყავდესთ, პერიოდის გასესხე-
ბელ-შემნახველ ამხანაგობა მანდ არა
გაქვსთო? მონების რა მოგახსენოთ
და ყოფნით კი იყო, მაგრამ რადგა-
ნაც საზოგადო საჭიროებისათვის საქ-
მით მზრუნველი კაცი აქაც ვერც
სანთლით და ვერც მზით ვერ ვიპოვე-
ნეთ, ეს ამხანაგობაც უღროვოთ და
უჭირისუფლოთ გარდაიცვალა.

სხვა რაღა დავგერჩა მთელ მაზრაში
საზოგადო საქმე? მართალია, კინა-
ღამ დამავიწყდა, — შორაპანში არიან
ორიოდე პირუტყვით დამფარველი სა-
ზოგადოებას წევრნი, მაგრამ ამის მა-
გიერ აქ გვაკლია ხალხის დამფარვე-
ლი კაცები... —

ბატყარებით იწერებიან: ცოცხალ
ბატყ — ფრთა არ მოაგლიჯოთ, რად-
განაც ეტყინებაო, თორემ დამნაშავე
სასტიკათ დაისჯებაო და ცოცხალ
კაცებს, რომ ტყავიც გააძროთ,
ამაზე კი ხმასაც არავენ გავცემს. ს.

განცხადებანი

თფილისის ქალაქის

გაგაგობისაგან
თფილისის ქალაქის გაგაგობა
საყოველთაოდ აცხადებს, რომ ამა
დევემბრის 5-ს გამგეობაში იყო და-
წინული ვაჭრობა (ტორგი) იჯარით
გაცემასდ სამის წლის ვადით, 1881

წლის 1 იანვრიდამ 1883 წლის 1
იანვრამდინ, იმ საქალაქა ბუდკებისა,
სადაც ისყიდება ხელოვნური მადნის
წყლები და რომელნიც შემდეგ ალა-
გებზე იმყოფებიან: შალაენის პროს-
პექტზე — 5 ბუდკა, შრენის მეიდან-
ზე — 2, ალექსანდროვის ბაღის მახ-
ლობად სახაზინო პალატის პირ-და-
პირ — 1, აბას-აბატის მეიდანზე — 1
და ნავთლულში — 1; მაგრამ ეს ტორ-
გი არ შესდგა, რადგან ჯეროვანი
ფასი არავენ შეაძლია შამგეობას. ამის
გამო ამ საგანზე ხელ-ახლად დანიშ-
ნულია ვაჭრობა ამ დევემბრის 22-ს
ქალაქის შამგეობის თან-დასწრებით.
პირობების (კანდიციების) ნახვა
მსურველს შეუძლიან მუდამ დღე
შამგეობაში, დღის 10 საათიდან ნა-
შუადღევს 2-მდინ, კვირა-უქმ დღეებს
გარდა. 3—1

26 ნოემბერს

შაბოროში დაავიწყდათ
ანგარიშის წიგნი
ხელ-წყრილებით და ანგარიშებით.
მნახველს სთხოვენ „ჩეტსკი პრიუტში“
(„შმაწვილების თავ-შესაფარებელში“)
მოიტანოს, არსენალის ქუჩა, სახლი
მულისისა, სადაც მიიღებს ჯეროვანს
საჩუქარს. 3—2

ლონდონის მაღაზია

შრენის მოედანზე № 2, კომერ-
ციულ ბანკის ქვეშ, დაარსებულია
წმინდა პიახტის და ჩინეთის პირველი
მოწვევის ჩაის გასაყიდველად და საუ-
კეთესო ინგლისის საქონლებისა, მა-
გალითად: თოფების, რევოლვერები-
სა, ბოქლომთა, ტაბაკების (ფოდნოსი)
კრავატების, დანა-ჩანგლების, საჩაიე,
ჭიქების, შოკოლადის, კაკოს, გემრიე-
ლი სუკრის ერბო, სასურნებელის,
საპონის, ცხვირ-სახოცების, შჩოთკი
წინდების, ჩულქების, კარანდაშების,
რკინის კალმების და სხე...
(100—2)

თფილისის ქალაქის

გაგაგობისაგან

თფილისის ქალაქის გაგაგობა
საყოველთაოდ აცხადებს, რომ რად-
განც საქონელთ დაკვლის გადასახა-
დის იჯარით ამდებმა 1 გილდის ვა-
ჭარმა, არტემ შართაშოვმა თავის
კანტრაქტი რიგიანად არ შეასრულა
და გადაყენებულ იქნა შემდეგისა-
თვის ამ იჯარიდამ, ამის გამო დანიშ-
ნულია 20 დევემბერს, შამგეობის
თანა-დასწრებით, ვაჭრობა (ტორგი)
შემოხსენებულის გადასახადის იჯარით
გასაცემად 1881 წლის 1 იანვრიდამ
1882 წლის 1 იანვრამდე.

პირობებს (კანდიციებს) მსურვე-
ლებს უჩვენებენ ყოველ დღე დღის
ათი საათიდან შუა-დღის 2-მდე ქა-
ლაქის შამგეობის კანცელარიაში დღე-
სასწაულ და უქმ დღეებს გარდა.
3—2

ქუთაისის ქალაქის შამგეობის
აქნობებს ქ. ქუთაისის უძრავი მამუ-
ლების მფლობელით, რომ 27 სექ-
ტემბერს ამა წლისას ქალაქის რჩევი-
საგან დაიდვა გარდაწყვეტილება, რომ-
ლის ძალითაც დაშასპიბითი შამგე-
ობის (ოცნოიხაიო სბრა) შამგე-
ობის ვადათ დაინიშნა თვე იანვა-
რი. ხოლო გარდამცილებელი ამა ვა-
დისა ე. ი. პირველი იანვარისა, იხდის
ჯარიმას მანეთზედ სამს მეოთხედს
კაპიკისას (1/4%) თვეში. 3—2

წარმატებაზე შამთმისი არა არის-რა,
ამაზედ შეიძლება დარწმუნდეს ყველა
ინგლისის მაღაზიაში, არწრუნის გა-
ლერეიაში, სადაც მიღებულია დიდ-
ძალი ჩაი 1 მოკრებისა, შოკოლადი,
კაკაო ჭრებისა და სხვა საქონელი:
ქინის ღვინო და ხილის მარილი ციე-
ბისათვის; ხველების კანფეტები და
სხე. აგრეთვე დანა-ჩანგალი, ახალის
სისტემის თოფები და სხე. 15—7

ინგლისის მაღა- ზია

Maison de confiance
შეადრეთ ხვენი ჩაი — 1 შ. 10 კ. მოსკოვის ჩაის — 12.40კ
— — — 1—20 — — 1—60
— — — 1—40 — — 1—80
— — — 1—60 — — 2—
— — — 1—80 — — 2—50
საუკეთესო — 2— — — 3—

იქვე ისყიდება სხვა საქონელიც:
თოფები, რევოლვერები, კრაატები,
ჭურჭელი, ჩაიდნები, გასაღებები, და-
ნები, კოვხები, ტაშტები, კალმები,
ქალაღი, შოკოლადი, კაკაო, კანფე-
ტები, მურამები, მაგნეზია, უნაგირი-
ბი, კლეიონკა, წინდები — კაცისა და
ქალის, ხელ-სახოცები, მაკინტოშინ
კალენკორი — სულ ყველაფერი 25-
დამ 50 პროცენტით უფრო იაფად,
ვიღრე სხვა რომელსამე მაღაზიაში.

შინც ქალაქს გარედამ 25 მანეთი-
დამ 1000 მანეთამდინ საქონელს გა)
მოიწერს, გასაგზავნს არაფერს არ
იხდის. (100—67)

კანტორა

ლუკა იაგორჩი რუხაძისა
მაქვს პატივი ვაცნობო პატივცემულ
საზოგადოებას, რომ 1880 წლის
ნოემბრის 20 დღიდგან ვაღებ ქ. შოთი-
ში კაპისინის კანტორას ჩემი მაღა-
ზიის მეორე ეტაჟში, ზევით და იმედ-
ნეული ვარ არ დამტოვებთ უყუ-
რადლებოთ, რადგან ვიღებ ჩემს თავ-
ზედ შრომას ყოველ გვარ საქონლის
გაგზავნ-გამოგზავნის, ყიდვის და გა-
ყიდვისას ნაკლები კამისით.
კანტორის საქმეებს აწარმოებს
მოსე დავითის ძე აბაბაძე, რომ-
ლისგანაც მსურველს შეუძლია ყო-
ველი ანგარიშის შეტყობა.
ლ. რუხაძე.
5—5